

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

KIRKLARELİ LÜLEBURGAZ BELEDİYESİ

2023 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Kasım 2024

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	8
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU.....	8
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	8
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	9
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	10
7. DENETİM BULGULARI	10
8. EKLER.....	37

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu Tablosu.....	2
Tablo 2: 2023 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu.....	3
Tablo 3: 2023 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu.....	4
Tablo 4: 2023 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu	4
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri Tablosu.....	5
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri Tablosu.....	5
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler Tablosu	6
Tablo 8: SGK Bildirimi Yapılmayan İhaleler.....	18
Tablo 9 : Muafiyet Oranı Yüksek Belirlenen Yapım İşleri	22
Tablo 10: Lüleburgaz Belediyesi Doğrudan Temin Limitleri	25
Tablo 11: İdarenin Onayı Alınmadan Alt Yüklenici Çalıştırılan İşler	30

KISALTMALAR

EPDK	Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu
�TL	ömrünü Tamamlamıř Lastik
KDV	Katma Değer Vergisi
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
TL	Türk Lirası
TÜFE	Tüketiciler Fiyat Endeksi

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Taşınmazların Değer Tespitinin Yapılmaması
2. Amortisman Defterinin Tutulmaması ve Amortisman Ayırma İşlemlerinin Hatalı Yapılması

B. Diğer Bulgular

1. Kirasını Sözleşmede Belirtilen Sürelerde Ödemeyen Kiracıların Sözleşmelerinin Feshedilmeyerek İhale Yasaklısı Yapılmaması
2. Belediye Arazilerinden Elde Edilen Ürünlerin Muhasebe Kayıtlarında Yer Almaması
3. Borçlu Abonelerle İlgili Lüleburgaz Belediyesi Su Hizmetlerini Yürütme, Usullerini Belirleme ve Tarifeler Yönetmeliği'nin Uygulanmaması Nedeniyle Kurum Alacaklarının Tahsilinin Zorlaşması
4. Bazı İhalelerde Sosyal Güvenlik Kurumuna Bildirim Zorunluluğuna Uyulmaması
5. Araç Kiralamalarına İlişkin Hizmet Alımlarında Hatalı Uygulamalar Bulunması
6. Bütün Riskler Sigortası Kapsamında Yer Alan Risk Kalemlerinde Muafiyet Oranının Yüksek Belirlenmesi
7. Doğrudan Temin Yöntemi ile Yapılan Alımlarda Hatalı Uygulamalar Bulunması
8. Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Hizmet Alımının Doğrudan Temin Yöntemi ile Gerçekleştirilmesi
9. Elektrik Enerjisi Alımlarında İhale Mevzuatına Uyulmaması
10. Yapım İşlerinde İdarenin Onayı Olmadan Alt Yüklenici Çalıştırılması
11. Yapım İşlerinde Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu Hükümleri Gözetilmeden İdare Bütçesinden Bina Bakım Onarımı Yapılması
12. Yapım İşlerinde Uygulama Projelerinin Eksik ve Hatalı Hazırlanması
13. Sayıştay İlamlarının Yerine Getirilmemesi

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere, kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Lüleburgaz Belediyesi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer almakta olup faaliyetlerini 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı 5393 sayılı Belediye Kanunu olup bu Kanun'da kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. 5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, itfaiye, mezarlıklar, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracığı bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, temiz su atık su tesisleri kurup işletmek, ulaşım hizmetlerini görmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Belediye Kanunu'nda belediye organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanı olarak öngörülmüştür. Karar organı olan Belediye Meclisi, biri Belediye Başkanı olmak üzere 31 üyeden oluşmaktadır.

Belediye teşkilatı; norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Kanun'a istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, beldenin nüfus sayısına göre en çok dört adet belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir.

Lüleburgaz Belediyesinin teşkilat yapısında, doğrudan başkana bağlı 5 adet birim belirlenmiştir. Bunlar Özel Kalem Müdürlüğü, Yazı İşleri Müdürlüğü, Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü, Temizlik İşleri Müdürlüğü ile Hukuk İşleri Birimi'dir. Başkana bağlı olarak, memurlar arasından atanan bir başkan yardımcısı, meclis üyelerinden görevlendirilen de yine iki başkan yardımcısı görev yapmaktadır. Belediye'nin 20 adet hizmet birimi bulunmakta olup alan ve amaçlarına göre ilgili başkan yardımcılığına bağlıdır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan belediye personeline ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu Tablosu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	299	151
Sözleşmeli Personel	-	-
Kadrolu İşçi	149	51
Geçici İşçi	-	-
Toplam	448	202
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	-	494

Belediyenin doğrudan hissedarı olduğu toplam iki şirketi bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Lüleburgaz Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler çerçevesinde yürütmektedir.

Lüleburgaz Belediyesinin 2023 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2023 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

E-Kod1	Giderin Türü	Geçen Yıldan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe İle Verilen Ödenek (TL)	Eklenen/Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
01	Personel Giderleri	-	95.839.000,00	5.166.840,11	101.005.840,11	86.312.972,34	14.692.867,77	-
02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	-	12.972.000,00	986.482,72	13.958.482,72	11.452.575,58	2.505.907,14	-
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	-	484.589.000,00	34.901.042,07	519.490.042,07	471.705.202,39	47.784.839,68	-
04	Faiz Giderleri	-	-	-	-	-	-	-
05	Cari Transferler	-	22.280.000,00	-2.274.000,00	20.006.000,00	17.103.650,64	2.902.349,36	-
06	Sermaye Giderleri	27.152.796,58	209.190.000,00	-3.487.364,90	232.855.431,68	168.681.209,75	1.803.089,03	62.371.132,90
07	Sermaye Transferleri	-	3.380.000,00	2.150.000,00	5.530.000,00	5.232.949,42	297.050,58	-
08	Borç Verme	-	18.750.000,00	-1.600.000,00	17.150.000,00	13.080.000,00	4.070.000,00	-
09	Yedek Ödenek	-	37.500.000,00	-35.843.000,00	1.657.000,00		1.657.000,00	-
	Toplam	27.152.796,58	884.500.000,00	0,00	911.652.796,58	773.568.560,12	75.713.103,56	62.371.132,90

Lüleburgaz Belediyesinin 2023 mali yılı bütçesi ile 884.500.000,00 TL ödenek öngörülmüş olup önceki yıldan devreden 27.152.796,58 TL yıl içinde eklenen ödenekle birlikte 2023 yılı ödenek toplamı 911.652.796,58 TL olmuştur. Yıl içinde 773.568.560,12 TL bütçe gideri yapılmış, 75.713.103,56 TL ödenek iptal edilmiş, kalan 62.371.132,90 TL ödenek ise 2024 yılına devretmiştir.

Lüleburgaz Belediyesinin 2023 yılı Bütçesi "(A) Ödenek Cetvelinde" 884.500.000,00

TL ödenek, “(B) Gelirlerin Ekonomik Sınıflandırılması” cetvelinde ise 839.500.000,00 TL gelir tahmini öngörülmüş olup gider bütçesindeki ödenek toplamı ile gelir bütçesinde tahmin edilen gelir toplamı arasındaki fark, finansmanın ekonomik sınıflandırılması cetvelindeki likidite amaçlı banka hesabında tutulan nakit karşılığı ile gösterilen 45.000.000,00 TL ile giderilmiş olup bütçe denkliliği sağlanmıştır.

Tablo 3: 2023 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	76.742.000,00	74.186.679,35	724.105,44	73.462.573,91	95,73
03-Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	113.110.000,00	110.789.754,82	29.820,78	110.759.934,04	97,92
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	100.000,00	73.628,79	0,00	73.628,79	73,62
05- Diğer Gelirler	511.063.000,00	533.348.411,75	7.490,99	533.340.920,76	104,36
06- Sermaye Gelirleri	138.755.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
08-Alacaklardan Tahsilat	-	-	-	-	-
09- Red ve İadeler(-)	270.000,00	-	-	-	-
Toplam	839.500.000,00	718.398.474,71	761.417,21	717.637.057,50	85,48

Buna göre, 2023 yılında net bütçe gelirleri tahmin edilene oranla %85,48 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2023 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	95.839.000,00	86.312.972,34	90,06
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	12.972.000,00	11.452.575,58	88,29
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	484.589.000,00	471.705.202,39	97,34
04- Faiz Gideri	-	-	-
05- Cari Transferler	22.280.000,00	17.103.650,64	76,77
06- Sermaye Giderleri	209.190.000,00	168.681.209,75	80,64
07- Sermaye Transferleri	3.380.000,00	5.232.949,42	154,82
08- Borç Verme	18.750.000,00	13.080.000,00	69,76
09- Yedek Ödenekler	37.500.000,00	-	-
Toplam	884.500.000,00*	773.568.560,12	87,46
*2023 yılı başlangıç ödeneği 779.500.000,00 TL'dir. Finansman kaynağı gösterilmek üzere 105.000.000,00 TL Ek Ödenek Cetveli hazırlanarak 05.10.2023 tarih ve 2023/116 kararı ile kabul edilmiştir.			

Buna göre, 2023 yılında bütçe giderleri tahmin edilenin %87,46'sı seviyesinde gerçekleşmiştir.

Belediyenin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2022 yılının 2021 yılına, 2023 yılının 2022 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri Tablosu

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2021 Yılı (TL) (A)	2022 Yılı (TL) (B)	2023 Yılı (TL) (C)	2022-2021 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2023-2022 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	26.515.928,41	56.369.170,30	74.186.679,35	112,59	31,61
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	48.819.995,80	57.136.152,26	110.789.754,82	17,03	93,90
Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	4.807,03	438.288,32	73.628,79	9017,65	-83,20
Diğer Gelirler	150.792.261,41	282.593.688,63	533.348.411,75	87,41	88,73
Sermaye Gelirleri	504.109,51	1.390.000,00	0,00	175,73	-100
Toplam	226.637.102,16	397.927.299,51	718.398.474,71	75,58	80,53
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	750.366,60	424.412,12	761.417,21	-43,44	79,41
Net Toplam	225.886.735,56	397.502.887,39	717.637.057,50	75,97	80,54

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2023 yılında gelirler bir önceki yıla göre 320.134.170,11 TL'lik %80,54 oranında artış göstermiştir. Bütçe gelirlerinden red ve iadeler 337.005,09 TL'lik %79,41 oranında artış göstermiştir. Vergi gelirlerinde 17.817.509,05 TL'lik %31,61 oranında, teşebbüs ve mülkiyet gelirlerinde 53.653.602,56 TL'lik %93,90 oranında ve diğer gelirlerde 250.754.723,12 TL'lik %88,73 oranında artış toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur. Geçen yıla göre toplam gelir artışının, büyük oranda teşebbüs ve mülkiyet gelirleri ile diğer gelirler kalemlerinin beklentinin üzerinde gerçekleşmesinden kaynaklandığı görülmektedir.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri Tablosu

Bütçe Giderinin Çeşidi	2021 Yılı (TL) (A)	2022 Yılı (TL) (B)	2023 Yılı (TL) (C)	2022-2021 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2023-2022 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	31.710.865,87	51.037.016,41	86.312.972,34	60,94	69,12
SGK Devlet Prim Giderleri	5.137.726,70	7.696.684,07	11.452.575,58	49,81	48,80
Mal ve Hizmet Alım Gid.	116.109.450,64	266.837.273,36	471.705.202,39	129,82	76,78
Faiz Giderleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Cari Transferler	5.317.580,64	10.248.704,64	17.103.650,64	92,73	66,89
Sermaye Giderleri	78.457.922,82	83.937.911,19	168.681.209,75	6,98	100,96
Sermaye Transferleri	833.182,20	3.689.113,29	5.232.949,42	342,77	41,85
Borç Verme	0,00	6.706.000,00	13.080.000,00	0,00	95,05
Toplam	237.566.728,87	430.152.702,96	773.568.560,12	81,07	79,84

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2023 yılında 2022 yılına göre 343.415.857,16 TL ile %79,84 oranında artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; 2023 yılında personel giderlerinin 35.275.955,93 TL ile %69,12 oranında, sermaye transferlerinin 1.543.836,13 TL ile %41,85 oranında, mal ve hizmet alım giderlerinin 204.867.929,03 TL ile %76,78 oranında,

sermaye giderlerinin 84.743.298,56 TL ile %100,96 oranında ve cari transferlerin 6.854.946,00 TL ile %66,89 oranında arttığı görülmektedir. Bu gider kalemlerindeki artış 2023 yılındaki genel fiyat artışlarına paralel olarak gerçekleşmiştir. Bütçe gider kalemleri içerisinde azalış gösteren herhangi bir gider kalemi bulunmamaktadır.

Faaliyet sonuçları tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2023 yılı faaliyet gideri 583.076.964,73 TL, faaliyet geliri 762.422.370,19 TL olup dönem olumlu faaliyet sonucu ise 179.345.405,46 TL olarak gerçekleşmiştir.

Lüleburgaz Belediyesinin doğrudan hissedar olduğu şirketler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedar Olduğu Şirketler Tablosu

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	Lüleburgaz Belediyesi Personel Hizmetleri Anonim Şirketi	100.000,00	100.000,00	100
2	Lüleburgaz Kültür ve Sanat Ürünleri Limited Şirketi	6.874.000,00	6.874.000,00	100

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Lüleburgaz Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri

uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
  - 1) Bilanço
  - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
  - 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
  - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
  - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
  - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
  - 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
  - 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
  - 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
  - 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
  - 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
  - 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
  - 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

---

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir.

İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları, herhangi bir eğitim veyahut bilgilendirme yapılmamış olması nedeniyle yeterli değildir.

Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası belirlenmemiştir.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan, zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur.

İdare performans programı, içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır.

İdare hiçbir iç kontrol riski belirlememiştir.

Risklerin değerlendirilmesine yönelik herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri, hazırlanmış ve personele duyurulmuştur ancak bazı iş akışları açısından eksiklikler vardır.

İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır.

İdarede yapılan görevlendirmelerde, görevler farklı kişiler arasında dağıtılarak "görevler ayrılığı" ilkesine uyulmuştur.

İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri belirlenmemiştir.

Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'a uygun

olarak kurulmamıştır.

Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcut değildir.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır.

İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı mevcuttur ve içerik olarak Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği'ne uygundur.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sisteminin değerlendirilmesine yönelik herhangi bir çalışma yapılmamaktadır.

Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmamıştır.

İç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim çalışması mevcut değildir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Kırklareli Lüleburgaz Belediyesinin 2023 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Taşınmazların Değer Tespitinin Yapılmaması

İdare adına tapuda kayıtlı olan taşınmazların değer tespitinin yapılmadığı ve ilgili muhasebe hesaplarına kaydedilmediği görülmüştür.

Taşınmazların yönetimi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 44, 45, 47 ve 60'ncü maddelerinde düzenlenmiştir. 5018 sayılı Kanun kapsamında olan kurum ve kuruluşların mülkiyetinde, yönetiminde ve kullanımında bulunan taşınmazların kaydına ve

icmalllerinin düzenlenmesine ilişkin usul ve esasları belirlemek üzere bu Kanun'un 44, 45 ve 60'ncü maddelerine dayanılarak Maliye Bakanlığınca hazırlanan "Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik" 13.09.2006 tarih ve 2006/10970 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulmuştur.

Yönetmelik'in "Kayıt ve kontrol işlemleri" başlıklı 5'inci maddesinde, tapuda kayıtlı olan taşınmazların maliyet bedeli üzerinden, bu taşınmazlardan maliyet bedeli belirlenemeyenlerin ise rayiç değerleri üzerinden kayıtlara alınacağı düzenlenmiştir. Ancak bu taşınmazlardan maliyet ve rayiç bedeli belirlenemeyen taşınmazlar ile tapuda kayıtlı olmayan taşınmazlar başlığı altında yer alan taşınmazlardan sadece ekonomik olarak değerlendirmeye konu olanlar ile kamusal ihtiyaçlarda kullanılan taşınmazların, orta malları ve genel hizmet alanları başlığı altında yer alan taşınmazların ve de Bakanlık tarafından iz bedeli ile takip edilmesine karar verilen taşınmazların iz bedeli üzerinden kayıtlara alınacağı düzenlenmiştir.

17.03.2017 tarih ve 30010 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" ile söz konusu Yönetmelik'te değişiklik yapılmıştır. Buna göre kurumların, 31.12.2017 tarihine kadar taşınmazların fiili envanterini kural olarak maliyet bedeli üzerinden, maliyet bedeli belirlenemeyenlerin ise rayiç değerleri üzerinden kayıtlara almaları gerekmektedir.

Yönetmelik'e göre, taşınmazların rayiç değerinin; maliki kamu idaresince, başka bir kamu idaresinin yönetiminde veya kullanımında olanların ise bu idarelerce tespit edilmesi gerekmektedir. Ayrıca, taşınmazların kayıtlara alınan değerinin Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre güncellenmesi gerekmektedir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 187' nci maddesine göre, maddi duran varlıklar hakkında, Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in ilgili hükümleri ile bu maddede geçen hükümlere göre işlem yapılmaktadır. Maddeye göre, edinilen maddi duran varlıklar, maliyet bedeli ile hesaplara alınması, bu Yönetmelik'in yürürlüğe girdiği tarihte mevcut olup hesaplarda yer almayan maddi duran varlıklardan envanter ve değerlemesi yapılanların ise muhasebe birimlerince ilgili maddi duran varlık hesabı ve net değer hesabına kaydedilmek suretiyle hesaplara alınması gerekmektedir.

Diğer taraftan, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 08.01.2018 tarihli ve 2018/11321 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki Yönetmelik ile değiştirilen ve 01.01.2018 tarihinden geçerli olmak üzere yürürlüğe giren "Maddi duran varlıkların kayıt değerleri"

başlıklı 26'ncı maddesine göre, gerek yatırım ve gerekse kullanım amacıyla edinilen maddi duran varlıkların maliyet bedeliyle muhasebeleştirilmesi, herhangi bir maliyet yüklenilmeksizin edinilen maddi duran varlıkların ise gerçeğe uygun değeriyle muhasebeleştirilmesi, varlığın gerçeğe uygun değeri bilinmiyorsa idarece tespit edilen değerinin esas alınması gerekmektedir.

Yönetmelik'in 4'üncü maddesine göre gerçeğe uygun değer, piyasa koşullarında muvazaasız bir işlemde bilgili ve istekli taraflar arasında bir varlığın el değiştirmesi veya bir borcun ödenmesi için belirlenen tutarı ifade etmektedir.

Yapılan incelemede; İdareye ait taşınmazların rayiç değer tespitlerinin yapılmadığı ve muhasebe kayıtlarına alınmadığı görülmüştür. Bu durum mali tablolarında 250-Arazi ve Arsalar, 251-Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri ve 252-Binalar hesaplarının hatalı görünmesine sebep olmuştur.

Kamu idaresi cevabında bulgu konusu hususa katıldığı ve gerekli çalışmaların başlatılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; yukarıda bahsi geçen mevzuat hükümlerine göre, kamu idarelerinin mülkiyetinde bulunan taşınmazların rayiç değerlerinin belirlenerek ilgili maddi duran varlık hesaplarına kaydedilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Amortisman Defterinin Tutulmaması ve Amortisman Ayırma İşlemlerinin Hatalı Yapılması

Amortisman tabi İdare taşınmazlarına ilişkin amortisman ayırma işlemlerinde önem arz eden duran varlık amortisman defterinin tutulmadığı ve amortisman tutarlarının gerçeği yansıtmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Duran varlıklar amortisman defteri" başlıklı 491'inci maddesinde; duran varlıkların amortismanına ilişkin bilgilerin bu deftere, alınan duran varlıkların ve maddi olmayan duran varlıkların cinsi, nevi, miktarı, edinme tarihi, edinme değeri, amortisman oranına ilişkin bilgileri sütun başlıklarına göre kaydedileceği, maddi duran varlığın maliyetine eklenmesi gereken onarım ve değişiklik yapılması durumunda, maddi duran varlık yeni satın alınmış gibi değerlendirilerek onarım ve değişikliğin hangi duran varlıkla ilgili olduğu defterin "cinsi ve nevi" sütununda belirtilmek suretiyle kaydedileceği, amortisman ayırma işlemlerine ilişkin bilgiler, duran varlıklar tamamen amorti edilene kadar

defterin sayfalarında yer alan ilgili sütunlara, kayıttan düşülmesi gereken maddi duran varlıklar defterin “satış veya terkin tarihi” sütununa, satıldığı veya terkin edildiği belirtilmek suretiyle kaydedileceği, hükümleri yer almaktadır.

Aynı Yönetmelik’in 187’nci maddesinde ise kamu idarelerince muhasebe sistemine dâhil edilen maddi duran varlıklardan hangilerinin amortismanına tabi tutulacağı ve bunlara ilişkin uygulanacak amortismanın süre, yöntem ve oranları ile ilgili olarak Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenen esas ve usullerin uygulanacağı ifade edilmiştir.

Kamu idarelerinin duran varlıklarından hangilerinin amortisman ve tükenme payına tabi tutulacağı, buna ilişkin usul ve esaslar ile uygulanacak amortisman ve tükenme payının süre, yöntem ve oranları Muhasebat Genel Müdürlüğünün 47 sıra no.lu Amortisman ve Tükenme Payları Tebliği’nde düzenlenmiştir. Bu Tebliğ’in 9’uncu maddesinde de amortismanına tabi her bir varlığın Ek-2’de yer alan Duran Varlıklar Amortisman Defterine kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.

Kurum tarafından edinilen duran varlıkların amortisman cetvelleri incelendiğinde; Yer Altı ve Yer Üstü Düzenleri ile Binalar hesabında yer alan taşınmazlara ilişkin amortisman defterinin tutulmadığı, amortisman hesaplamalarında edinim tarihlerinin göz ardı edildiği, ayrılan amortisman tutarlarının gerçeği yansıtmaktan uzak olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 1: Yer Altı ve Yer Üstü Düzenleri ile Binaların Edinme ve Amortisman Tutarları

Hesap Kodu Tüm Seviyeler	Hesap Adı	Varlıkların Yekûn Değeri (TL)	Amortismanların Yekûn Değeri (TL)	Amortisman Oranı (%)
251.xx.02.00.	Enerji Nakil Hatları	468.712,21	2.121,32	0,45
251.xx.03.00.	Su İsale Hatları	21.882.485,83	98.990,18	0,45
251.xx.04.00.	Kanalizasyon Hatları	36.357.055,85	164.469,18	0,45
251.xx.07.00.	Yollar	228.501.115,70	1.033.674,47	0,45
251.xx.09.01.	Su Kuyuları	1.765.991,90	7.988,85	0,45
251.xx.20.01.	Meydanlar	1.778.679,44	8.046,24	0,45
251.xx.20.02.	Parklar ve Yeşil Alanlar	26.616.921,15	120.407,42	0,45
251.xx.20.03.	Mesire Yerleri	2.988.585,99	13.519,52	0,45
251.xx.20.04.	Rekreasyon Alanları	1.086.179,42	4.913,57	0,45
251.xx.20.05.	Otoparklar	2.565.211,44	11.604,29	0,45
251.xx.20.06.	Pazar Yeri	1.414.879,26	6.400,51	0,45
251.xx.20.07.	Genel Mezarlıklar	2.319.458,10	10.492,57	0,45
251.xx.99.00.	Diğer Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri	63.219.364,99	285.986,54	0,45
252.xx.xx.01.01	Hizmet Binaları	4.405.154,61	19.927,67	0,45
252.xx.xx.01.99	Diğer	1.564.739,09	101.751,43	6,50

252.xx.xx.04.10	Müzeler, Sanat Galerileri	869.200,98	3.932,02	0,45
252.xx.xx.04.15	Hayvan Barınakları	894.479,94	4.046,37	0,45
252.xx.xx.04.99	Diğer	153.917.534,19	703.546,20	0,46
252.xx.xx.05.01	Spor Sahaları	35.912.337,21	162.457,26	0,45
252.xx.xx.05.02	Spor Salonları	18.745,30	84,80	0,45
252.xx.xx.05.99	Diğer	2.357.234,20	26.325,91	1,12
252.xx.xx.09.04	Restoranlar, Lokantalar	9.177.842,14	41.517,96	0,45
252.xx.xx.09.05	Dükkan ve İşyeri	18.416.209,22	83.309,73	0,45
252.xx.xx.11.99	Diğer	1.417.743,99	6.413,47	0,45
Toplam		619.915.862,15	2.921.927,48	0,47

Tabloda yer alan maddi duran varlıklara ilişkin ayrılan amortisman tutarlarının, taşınmazların edinim tarihleri baz alınarak ayrılmamış olması sebebiyle mali tablolarda 257 ve 630 no.lu hesap tutarları hatalı olarak yer almaktadır.

Kamu idaresi cevabında bulgu konusu hususa katıldığı ve gerekli çalışmaların başlatılacağı ifade edilmiştir.

Bu kapsamda; taşınmazlara ilişkin amortisman defteri tutulması, amortisman ayırma işlemlerinin mevzuata uygun bir şekilde yapılması ve bu suretle mali tablolara doğru veri aktarılması gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Kirasını Sözleşmede Belirtilen Sürelerde Ödemeyen Kiracıların Sözleşmelerinin Feshedilmeyerek İhale Yasaklısı Yapılmaması

Taşınmazı kiralayıp sözleşme imzalayan kişilerin sözleşmede belirlenen kira tutarlarını ödememesi neticesinde 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'na göre sözleşmelerin feshedilmediği ve bu kişilerin ihale yasaklısı yapılmadığı görülmüştür.

2886 sayılı Kanun'un "Müteahhit veya müşterinin sözleşmenin bozulmasına neden olması" başlıklı 62'nci maddesinde;

"Sözleşme yapıldıktan sonra 63'üncü maddede yazılı hükümler dışında müteahhit veya müşterinin taahhüdünden vazgeçmesi veya taahhüdünü, şartname ve sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirmemesi üzerine, idarenin en az 10 gün süreli ve nedenleri açıkça

---

belirtilen ihtarına rağmen aynı durumun devam etmesi halinde, ayrıca protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın kesin teminatı gelir kaydedilir ve sözleşme feshedilerek hesabı genel hükümlere göre tasfiye edilir.

Gelir kaydedilen kesin teminat, müteahhit veya müşterinin borcuna mahsup edilemez.”

Kanun'un "İdarelerce ihalelere katılmaktan geçici yasaklama" başlıklı 84'üncü maddesinin üçüncü fıkrasında da;

"Üzerine ihale yapıldığı halde usulüne göre sözleşme yapmayan istekliler ile sözleşme yapıldıktan sonra taahhüdünden vazgeçen ve mücbir sebepler dışında taahhüdünü sözleşme ve şartname hükümlerine uygun olarak yerine getirmeyen müteahhit veya müşteriler hakkında da, ihaleyi yapan bakanlık veya ilgili bakanlık tarafından, bir yıla kadar ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verilir ve bu kararlar Resmi Gazete'de ilan ettirildiği gibi ilgililerin müteahhitlik sicillerine işlenir." hükümleri yer almaktadır.

Kira sözleşmesinde belirtilen yükümlülüğünü yerine getirmeyen müşteri (kiracı) hakkında Kanunun 62'nci maddesine göre kesin teminatın gelir kaydedilmesine karar verilerek alacaklar için icra yoluna başvurulmaktadır. Ancak kusurlu eylem, taahhüdün sözleşme ve şartname hükümlerine uygun olarak yerine getirilmemesi şeklinde olduğunda, 2886 sayılı Kanun'un 84'üncü maddesinin üçüncü fıkrasına göre de işlem yapılması gerekmektedir.

İdarenin hesap ve işlemleri incelendiğinde, 31 adet kiracının kira ödeme yükümlülüklerini sözleşme ve şartname hükümlerine uygun olarak yerine getirmediği yani sözleşmelerine göre aylık olarak ödenmesi gereken kira tutarlarının aylıklar halinde ödenmediği, yıllar boyunca dahi kira ödemesini yapmayan mükelleflerin olduğu; ancak, söz konusu kiracıların sözleşmelerinin feshedilmediği ve ihale yasaklısı yapılmadığı görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında bulgu konusu hususa katıldığını ve gerekli çalışmaların başlatılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri gereği, söz konusu kiracıların hem kesin teminatlarının gelir kaydedilip sözleşmelerinin feshedilmesi, hem de ihale yasaklısı yapılması gerekmektedir.

BULGU 2: Belediye Arazilerinden Elde Edilen Ürünlerin Muhasebe Kayıtlarında Yer Almaması

İdarenin mülkiyetinde bulunan tarım arazilerinden elde edilen ürünlerin muhasebe giriş kayıtlarının yapılmadığı tespit edilmiştir.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin 10'uncu maddesinde; ilgili mevzuatı çerçevesinde kabul edilerek teslim alınan taşınırların girişlerinde taşınır işlem fişinin düzenleneceği, 13'üncü maddesinde ise; edinme şekline bakılmaksızın kamu idaresince kullanılmak üzere teslim alınan taşınırların giriş kayıtlarının yapılacağı belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 115'inci maddesinde; kurumlarca satılmak, üretimde veya diğer faaliyetlerde kullanılmak ya da tüketilmek üzere edinilen ilk madde ve malzeme, yarı mamul, mamul, ticari mal, artık ve hurda gibi bir yıl veya faaliyet dönemi içinde tüketilecek veya paraya çevrilecek varlıkların 150-İlk Madde ve Malzeme hesabında izleneceği, tüketilmek amacıyla kamu idaresinin ilgili birimlerine verilen veya kullanılan taşınırların bu hesaptan çıkılacağı ve 630-Giderler hesabına borç kaydedileceği ifade edilmiştir.

Ancak yapılan incelemede, belediyeye ait yaklaşık 480 dönümlük muhtelif arazilerde yapılan tarımsal faaliyetler sonucunda ne kadar ürün üretildiğinin kayıtlara alınmadığı, faaliyetler sonucunda elde edilen buğday ve ayçiçeği ürününün 150-İlk Madde ve Malzeme hesabına kaydedilmediği, elde edilen ürünlerin işlenmesinden sonra ortaya çıkan ve ekonomik değeri olan küspenin ise değerlendirilip değerlendirilmediğinin belirlenemediği görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında bulgu konusu hususa katıldığını ve gerekli çalışmaların başlatılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, tarımsal faaliyetler sonucunda edinilen taşınırların 150-İlk Madde ve Malzeme hesabında izlenmesi ve yapılan işlemlerin mevzuata uygun olarak tesis edilmesi gerekmektedir.

BULGU 3: Borçlu Abonelerle İlgili Lüleburgaz Belediyesi Su Hizmetlerini Yürütme, Usullerini Belirleme ve Tarifeler Yönetmeliği'nin Uygulanmaması Nedeniyle Kurum Alacaklarının Tahsilinin Zorlaşması

İdare tarafından borçlarını ödemeyen abonelerin su kullanımının, Su Hizmetlerini Yürütme, Usullerini Belirleme ve Tarifeler Yönetmeliği'nde öngörüldüğü şekilde

sonlandırılmadığı, bu durumun, abonelik teminatını aşan borç tutarlarının tahsil edilememesine neden olduğu tespit edilmiştir.

Lüleburgaz Belediyesi Su Hizmetlerini Yürütme, Usullerini Belirleme ve Tarifeler Yönetmeliği'nin 21'inci maddesinde; üst üste iki dönem su borcunu ödemeyen abonelerin sularının kapatılacağı ifade edilmiştir. Lüleburgaz Belediye Meclisinin 17.10.2022 tarih ve 2022/91 sayılı Kararı ile kabul edilen Lüleburgaz Belediye Başkanlığı 2023 yılı Ücret Tarifesinde; güvence bedelinin, meskenler için 352,50 TL, ticari aboneler için 540,00 TL ve fabrikalar için ise 9.900,00 TL olarak belirlendiği görülmüştür.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca; takip eden iki dönem ve üzerinde borçlarını ödemeyen abonelerin sularının kesilmesi gerekmekte olup bu halde teminat bedelinin, mevcut iki dönemlik borçları ekseriyetle karşılayabileceği değerlendirilmektedir. Nitekim teminat bedeli de su ve atık su tüketim bedelinin ödenmemesi ihtimaline karşılık alınan bir güvence olup ödenmemiş borçlar dolayısıyla Belediyenin mahkeme yolu veya icra safhası gibi hukuki durumlara başvurması suretiyle ortaya çıkabilecek maliyetleri azaltıcı niteliğe sahiptir.

Yapılan incelemede; İdare tarafından 2023 yılı içerisinde ödenmemiş faturalardan dolayı su kullanımlarının kesilmediği, bunların dışında beş ve daha fazla dönem borcunu ödemeyen 9.135 adet abone ve 33.972.693,89 TL tutarında fatura alacağı olduğu, bu abonelerden 5.629 adetinin on iki dönem ve üzerinde ödenmemiş faturası bulunduğu ancak buna karşın Belediye tarafından bu abonelerin su kullanımına ilişkin herhangi bir kesinti işleminin yapılmadığı anlaşılmıştır.

Sonuç olarak; İdare alacaklarının güvence altına alınabilmesi ve hukuki ihtilaf sayısının azaltılarak kamu kaynaklarının verimli kullanılabilmesini teminen abonelerin mevcut borçları, alınan teminat bedelini aşmadan önce harekete geçilerek aboneliklerin sona erdirilmesi gerekmektedir.

BULGU 4: Bazı İhalelerde Sosyal Güvenlik Kurumuna Bildirim Zorunluluğuna Uyulmaması

İdare tarafından gerçekleştirilen bazı ihalelerin Sosyal Güvenlik Kurumuna (SGK) bildirilmediği tespit edilmiştir.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun "Prim ve idari para cezası borçlarının hak edişlerden mahsubu, ödenmesi ve ilişiksizlik belgesinin aranması" başlıklı 90'ıncı maddesine göre, idareler ihale yolu ile yaptıkları her türlü işleri üstlenenleri ve bunların adreslerini on beş gün içinde SGK'ya bildirmekle yükümlüdür. Bunun yanında, Sosyal Güvenlik Kurumu Prim ve İdari Para Cezası Borçlarının Hak Edişlerden Mahsubu, Ödenmesi ve İlişiksizlik Belgesinin Aranması Hakkında Yönetmelik'in "İhalelerin bildiriimi" başlıklı 5'inci maddesinde de 5510 sayılı Kanun çerçevesinde düzenleme yapılmıştır.

Yapılan incelemede, idare tarafından gerçekleştirilen ve aşağıdaki tabloda gösterilen bazı ihalelerin SGK'ya bildirilmediği görülmüştür.

Tablo 8: SGK Bildirimi Yapılmayan İhaleler

İhale Kayıt No	İhalenin Adı
2023/253831	Vinil Branda Afiş, City Light Afiş ve Dijital Baskı Yapılması, Asılması ve Toplanması Hizmet Alımı İşi
2023/997171	Müzik Atölyeleri Hizmet Alımı İşi
2023/1049136	Lüleburgaz Yıldızları Sanat Akademisi Jeneratör Malzemesi Mal Alımı ve Montajı İşi
2023/1131733	Lüleburgaz Belediyesi Sinyalizasyon Malzemesi Alımı ve Montajı İşi
2023/857288	Halk Ekmek Satış Konteyneri ve Güvenlik Kontrol Noktası Konteyneri Alımı ve Montajı İşi
2023/582331	Yüzme Havuzu Etrafının Profil ve Osb Levha ile Kapatılması İçin Mal Alımı ve Montajı İşi
2023/507631	Lüleburgaz Belediyesi Hizmet Binalarının Taşınması İşi
2023/375235	Ses, Işık, Truss, Led Ekran, Sahne Kurulumu, Sahne Süsleme, Jimmy Jip Hizmet Alımı

Kamu idaresi cevabında bulgu konusu hususa katıldığı ve gerekli çalışmaların başlatılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, anılan mevzuat hükümleri gereğince idare tarafından gerçekleştirilecek ve bildirilmesi zorunlu ihalelerin SGK'ya bildirilmesi gerekmektedir.

BULGU 5: Araç Kiralamalarına İlişkin Hizmet Alımlarında Hatalı Uygulamalar Bulunması

İdare tarafından yapılan araç kiralamalarına ilişkin hizmet alımlarında mevzuata aykırılıklar tespit edilmiştir.

a) Araç Kiralamalarına İlişkin Hizmet Alımlarının Yakıt Dahil Olarak Yapılması

İdarenin araç kiralamalarına ilişkin hizmet alım ihalelerinde bazı araçların, mevzuata aykırı olarak yakıt dahil olacak şekilde ihale edildiği tespit edilmiştir.

237 sayılı Taşıt Kanunu'nun "Kanunun şümülü" başlıklı 1'inci maddesinde;

"a) Genel bütçeye dahil dairelerle katma ve özel bütçeli idareler ve bunlara bağlı sabit ve döner sermayeli müesseseler, il özel idareleri, belediyeler ve bunların bağlı kuruluşları ile mahalli idare birlikleri,

(...) bu Kanun hükümlerine tabidir."

2'nci maddesinde; *"Traktör, arazöz, motorla işleyen her çeşit ziraat ve inşaat makineleri, hava taşıtları ve zırhlı ambulanslar ile münhasıran askeri maksatlar için kullanılan ve ordunun silah ve teçhizatından madut bulunan taşıtlar bu kanun hükümlerine tabi değildir"* hükümleri yer almaktadır.

Aynı Kanun'un 12'nci maddesine dayanılarak Bakanlar Kurulu tarafından yürürlüğe konulan Hizmet Alımı Suretiyle Taşıt Edinilmesine İlişkin Esas ve Usuller'in "Kapsam" başlıklı 2'nci maddesinde de 237 sayılı Kanun'a tabi olan kurumlar ve taşıtların kapsam dahilinde olduğu belirtilmiştir.

Hizmet Alımı Suretiyle Taşıt Edinilmesine İlişkin Esas ve Usullerin "Temel amaç" başlıklı 5'inci maddesinde;

"Kamu hizmetlerinin gerektirdiği taşıt ihtiyacının hizmet alımı yoluyla karşılanmasının temel amacı, kamudaki taşıt giderlerinin asgari seviyeye indirilmesi ve kaynakların savurganlığa yol açılmadan, bütçe olanaklarıyla uyumlu bir biçimde kullanımının sağlanmasıdır",

"Genel esaslar" başlıklı 6'ncı maddesinin (ç) bendinde;

"(Değişik: 15/9/2014 - 2014/6814 md.) 1) Taşıtlar, yakıt hariç, şoförlü veya şoförsüz olarak edinilebilecektir" hükümleri yer almaktadır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde belediyelerin, 237 sayılı Taşıt Kanunu kapsamındaki idareler arasında bulunmakta olduğu ve traktör, arazöz, motorla işleyen her çeşit ziraat ve inşaat makineleri, hava taşıtları ve zırhlı ambulanslar ile askeri amaçla kullanılan taşıtlar dışında kalan tüm taşıtların Kanun kapsamında olduğu görülmektedir.

Bu nedenle 237 sayılı Taşıt Kanunu'na tabi olan idarelerin, hizmet alımı kapsamında olan traktör, arazöz, motorla işleyen her çeşit ziraat ve inşaat makineleri, hava taşıtları, zırhlı

ambulanslar ile münhasıran askeri maksatlar için kullanılan ve ordunun silah ve teçhizatından madut bulunan araçlar dışında kalan tüm araçları yakıt hariç olacak şekilde kiralaması gerekmektedir.

Ancak yapılan incelemede, Temizlik İşleri Müdürlüğü tarafından yapılan 2019/358449 ihale kayıt numaralı Çöp ve Çöp Dışı Diğer Atıkların Toplanması, Nakli ve Kent İçi Temizliği Hizmet Alımı İşinde Taşıt Kanunu ve Hizmet Alımı Suretiyle Taşıt Edinilmesine İlişkin Esas ve Usuller kapsamına giren araçlardan olan çöp toplama işinde kullanılacak araçların söz konusu mevzuat hükümlerine aykırı olarak akaryakıt dâhil bir şekilde temin edildiği görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında bulgu konusu hususa katıldığı ve gerekli çalışmaların başlatılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, taşıt kiralama hizmet alımları kapsamında yer alan ve 237 sayılı Taşıt Kanunu'na tabi olan araçların kiralınmasında, anılan Usul ve Esasların tasarruf amacına yönelik yapılan düzenlemelere uygun hareket edilmesi gerekmektedir.

b) Araç Kiralamalarına İlişkin Hizmet Alımlarına Ait Fiyat Farkı Hesaplamalarında Kullanılan Katsayıların Hatalı Belirlenmesi

İdarenin araç kiralamalarına ilişkin hizmet alım ihalesinde uygulanan ve fiyat farkı hesaplanmasında kullanılan katsayıların hatalı belirlendiği tespit edilmiştir.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun "Fiyat farkı verilebilmesi" başlıklı 8'inci maddesine istinaden 31.08.2013 tarih ve 28751 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununa Göre İhale Edilen Hizmet Alımlarında Uygulanacak Fiyat Farkına İlişkin Esaslar'da fiyat farkına ilişkin esas ve usuller düzenlenmiştir.

Söz konusu Esaslar'ın "Fiyat farkı hesabı" başlıklı 5'inci maddesinde fiyat farkı hesabı yapılırken uygulanacak formüller ve bu formüllerde dikkate alınan katsayılar ile bu katsayıların nasıl belirleneceğine ilişkin düzenlemeler yapılmıştır. Bu maddenin ikinci fıkrasında yer alan "a1, a2, b1, b2, c" katsayılarının girdilerin ağırlık oranını temsil eden sabit katsayılar olduğu ifade edilmektedir.

Maddenin üçüncü fıkrasında ise;

(3) *Ağırlık oranlarına ilişkin katsayılar, işin niteliğine ve işte kullanılan girdilere uygun biçimde belirlenen a1, a2, b1, b2 ve c katsayıları toplamı bire (1.00) eşit olacak şekilde belirlenir ve ihale dokümanında gösterilir.*

... ” denilmektedir.

Madde hükmünden anlaşılacağı üzere ağırlık oranını temsil eden sabit katsayıların işte kullanılan tüm girdiler dikkate alınarak hesaplanması gerekmektedir.

4735 sayılı Kanun’un “Fiyat farkı verilebilmesi” başlıklı 8’inci maddesinin gerekçesinde de;

“İhale yapıldıktan sonra ortaya çıkabilecek ve maliyeti etkileyebilecek fiyat değişikliklerinin dikkate alınabilmesi için, sözleşme türlerine göre fiyat farkı verilebilmesine ilişkin esas ve usulleri tespit etmeye Kamu İhale Kurumunun teklifi üzerine Bakanlar Kurulunun yetkili olduğu düzenlemesi getirilmiştir.” ifadesi ile ihale yapıldıktan sonra ortaya çıkabilecek ve maliyeti etkileyebilecek fiyat değişikliklerinin dikkate alınabilmesi için fiyat farkı verilmesi amaçlanmıştır. Bu nedenle söz konusu amacın gerçekleşmesi için sabit katsayılar işin niteliğine ve işte kullanılan girdilere uygun biçimde belirlenmelidir.

Ancak yapılan incelemede, Temizlik İşleri Müdürlüğü tarafından yapılan 2019/358449 ihale kayıt numaralı Çöp ve Çöp Dışı Diğer Atıkların Toplanması, Nakli ve Kent İçi Temizliği Hizmet Alımı İşinde yakıt dahil araç kiralama suretiyle hizmet alımı yapıldığı halde işin niteliğine ve işte kullanılan girdilerin ağırlık oranına aykırı olacak şekilde fiyat farkına esas alınacak katsayılardan sadece akaryakıt ile ilgili olarak katsayı belirlendiği, bunun yanı sıra alınan hizmetin doğal bileşenlerinden olan makine ve ekipmanın amortismanına veya diğer giderlere ilişkin olarak da katsayıların belirlenmesi gerektiği halde belirlenmediği, bu durumun ise fiyat farkı hesaplamalarının hatalı olarak sadece akaryakıt girdisi üzerinden yapılmasına yol açtığı görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında bulgu konusu hususa katıldığı ve gerekli çalışmaların başlatılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, araç kiralamalarına ilişkin hizmet alım ihalelerinde uygulanacak fiyat farkı hesaplamalarında kullanılacak katsayıların, işte kullanılan girdilerin ağırlık oranına uygun şekilde belirlenmesi gerekmektedir.

BULGU 6: Bütün Riskler Sigortası Kapsamında Yer Alan Risk Kalemlerinde Muafiyet Oranının Yüksek Belirlenmesi

Yapım işi yüklenicileri tarafından yaptırılan bütün riskler (all risk) sigortası kapsamında yer alan risk kalemlerinden bazılarında mevzuatta belirlenen sınırlardan fazla muafiyet uygulandığı tespit edilmiştir.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin "İş ve iş yerlerinin korunması ve sigortalanması" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasında; yüklenicinin iş yerindeki her türlü araç, malzeme, ihzarat, iş ve hizmet makineleri, taşıtlar, tesisler ile sözleşme konusu iş için, işin özellik ve niteliğine göre ihale dokümanında belirtilen şekilde, işe başlama tarihinden geçici kabul tarihine kadar geçen süre içinde oluşabilecek risklere karşı inşaat sigortası (bütün riskler); geçici kabul tarihinden kesin kabul tarihine kadar geçecek süreye ilişkin ise yürürlükteki İnşaat Sigortası (Bütün Riskler) Genel Şartları çerçevesinde kapsamı ihale dokümanında belirtilen genişletilmiş bakım devresi teminatını içeren sigorta yaptırmak zorunda olduğu belirtilmiştir.

Aynı maddenin üçüncü fıkrasında sigorta poliçesinde; idarenin işveren sıfatıyla, yüklenicinin işi gerçekleştiren sıfatıyla yer alması gerektiği ve kıymetlerin sigortalanmasında bütün riskler için uygulanabilecek muafiyet oranının azami %2; deprem, sel, su baskını, toprak kayması ve terör riskleri için uygulanabilecek koasürans oranının ise azami %20 olarak belirlenebileceği ifade edilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde muafiyet açısından bütün riskler için uygulanabilecek azami oranın %2 olması gerektiği anlaşılmaktadır.

Ancak yapılan incelemede, muhtelif yapım işlerinde bütün risk sigortaları kapsamında yer alan bazı muafiyet kalemleri için %2'den fazla muafiyet oranının uygulandığı tespit edilmiştir. Söz konusu yapım işlerine ilişkin yüksek muafiyet oranı belirlenen iş kalemleri ile muafiyet oranları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 9 : Muafiyet Oranı Yüksek Belirlenen Yapım İşleri

İşin Adı	Hırsızlık Muafiyeti (%)	Bakım Devresi Muafiyeti (%)	Yangın Muafiyeti (%)	3. Şahıs Mali Mesuliyet (%)	Diğer Tabiat Olayları (%)	Grev, Lokavt vb. Halk Hareketleri (%)	Diğer Hasarlar (%)
İlçe Beton Parke Taş Yollardaki Bozuk Alanlarda	10	10	10	10	10	20	-

Bakım ve Tamirat Yapılması İşi							
İlçe Muhtelif Cadde ve Sokaklarında Parke Taş Tamirat, Bakım, Onarım ve Döşeme Yapım İşi	20	20	20	10	20	20	-
Kongre Meydanında Hizmet Ofisi ile Şantiye Binası Tadilatı Yapım İşi	10	10	20	10	20	20	-
Solar Çamur Kurutma Tesisi Tamamlama Yapım İşi	10	10	10	10	10	-	10

Kamu idaresi cevabında bulgu konusu hususa katıldığı ve gerekli çalışmaların başlatılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, bütün riskler için uygulanabilecek muafiyet oranının mevzuatta belirlenen sınırlar içerisinde olması gerekmektedir.

BULGU 7: Doğrudan Temin Yöntemi ile Yapılan Alımlarda Hatalı Uygulamalar Bulunması

İdare tarafından doğrudan temin yöntemi ile yapılan alımlarda mevzuata aykırılıklar tespit edilmiştir.

a) Yasaklılık Kontrolünün Yapılmaması

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22/d maddesi kapsamında gerçekleştirilen alımlarda, alım yapılacak gerçek veya tüzel kişilerin ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadıklarının teyit edilmediği tespit edilmiştir.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin "Teyit işlemleri" başlıklı 30.5'inci maddesinin dördüncü fıkrasında; "4734 sayılı Kanunun 22 nci maddesi uyarınca doğrudan temin yoluyla alım yapılması halinde alım yapılacak kişi ya da firmanın ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığı teyit ettirilmeyecektir. Ancak, anılan Kanunun 22 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen parasal limit dahilinde yapılan alımlarda, alım yapılacak gerçek veya tüzel

kişinin Kurumun internet sayfasındaki yasaklılar listesinde bulunup bulunmadığının kontrol edilmesi ve yasaklı olduğunun belirlenmesi durumunda, söz konusu kişiden alım yapılmaması gerekmektedir." düzenlemesi yer almaktadır.

Yukarıda yer verilen düzenleme çerçevesinde, 4734 sayılı Kanun'un "Doğrudan temin" başlıklı 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi kapsamındaki ihtiyaç teminlerinde, alım yapılacak gerçek veya tüzel kişinin yasaklılık sorgulamasının yapılarak teyit belgesinin işlem dosyasında arşivlenmesi sağlanmalıdır.

Ancak yapılan incelemede, doğrudan temin yöntemiyle yapılan alımlarda harcama birimlerinin büyük bir bölümü tarafından alım yapılacak gerçek veya tüzel kişilerin ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığının teyit edilmediği görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında bulgu konusu hususa katıldığı ve gerekli çalışmaların başlatılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, doğrudan temin yöntemiyle gerçekleştirilen alımlarda, alım yapılacak gerçek veya tüzel kişilerin ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadıklarının teyit edilmesinin gerekmektedir.

b) Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmaksızın Limitlerin Aşılması

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22/d maddesi kapsamında gerçekleştirilen mal alımlarının mevzuatta öngörülen %10'luk sınırı aştığı ve aşan kısım için Kamu İhale Kurulundan uygun görüşü alınmadığı tespit edilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Doğrudan temin" başlıklı 22'nci maddesinin (d) bendinde; büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde bulunmayan idarelerin her yıl Kamu İhale Kurulu tarafından belirlenen limiti aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iaaşeye ilişkin alımlarını doğrudan temin yöntemiyle yapabileceği ifade edilmiştir.

Aynı Kanun'un 62'nci maddesinin üçüncü fıkrasının (1) bendine göre ise; doğrudan temin ve pazarlık usulüyle yapılacak harcamaların yıllık toplamı, Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu aşamayacağı hüküm altına alınmıştır.

4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 62 nci Maddesinin (I) Bendi Kapsamında Yapılacak Başvurulara İlişkin Tebliğ'in "Genel esaslar" başlıklı 4'üncü maddesinin üçüncü alt bendinde; Kanun'un 22'nci maddesinin (d) bendine göre ihtiyaçların temininde bütçe sahibi olan kamu idareleri tarafından, yıllık bütçelerine bu amaçla konulan toplam ödenek tutarının dikkate alınacağı; mal alımı, hizmet alımı veya yapım işleri için bütçelerine bu amaçla konan yıllık toplam ödenekleri üzerinden her biri için ayrı ayrı %10 oranının hesaplanacağı belirtilmiştir.

Ancak yapılan incelemede, Lüleburgaz Belediyesi tarafından 2023 yılı bütçesinde mal alımları için 152.467.000,00 TL ödenek ayrıldığı, idare tarafından doğrudan temin usulüyle toplam 31.388.808,18 TL tutarında mal alımı yapıldığı görülmüştür. Dolayısıyla söz konusu alım bedelinin yıllık bütçe ödeneğinin %10'unu aştığı, buna karşılık aşılın kısım için Kamu İhale Kurulunun uygun görüşünün alınmadığı görülmüştür.

Tablo 10: Lüleburgaz Belediyesi Doğrudan Temin Limitleri

Alımın Türü	Bütçe Toplamı (TL) (a)	Doğrudan Temin Limiti (TL) (b=a*%10)	Harcanan Tutar (TL) (c)	Aşılan Tutar (TL) (d=c-b)
Mal Alımı	152.467.000,00	15.246.700,00	31.388.808,18	16.142.108,18

Kamu idaresi cevabında bulgu konusu hususa katıldığı ve gerekli çalışmaların başlatılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, doğrudan temin yöntemiyle yapılacak harcamalarda, bütçeye bu amaçla konulan ödeneklerin %10'unun Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınmadan aşılması gerekmektedir.

c) Gerçekleşmesi Belli Bir Süreyi Gerektiren Mal ve Hizmet Alım İşlerinde Sözleşme Yapılmaması

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22/d maddesi kapsamında gerçekleştirilen mal ve hizmet alımlarının belli bir süreyi gerektirdiği halde bu alımlarda yükleniciler ile sözleşme yapılmadığı tespit edilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 53'üncü maddesine dayanılarak hazırlanan Kamu İhale Genel Tebliği'nin 22'nci maddesinde; doğrudan temin kapsamında alımı yapılacak malın teslimi veya hizmetin ya da yapım işinin belli bir süreyi gerektirmesi durumunda, alımın bir sözleşmeye bağlanmasının zorunlu olduğu, bir defada yapılacak alımlarda sözleşme

yapılmasının idarelerin takdirinde olduğu belirtilmiştir. Doğrudan temin uygulamasında sözleşme düzenlenmesi, idarenin takdirinde bir husus olmakla birlikte işin gerçekleştirilmesinin bir defada yapılmayarak belli bir süreye bağlı olduğu mal, hizmet veya yapım işlerinde sözleşme düzenlenmesi zorunluluğu getirilmiştir.

Ancak yapılan incelemede, doğrudan temin yöntemiyle yapılan ve ifası belli bir süreyi gerektiren araç kiralama, bina tadilatı ve bakım onarım alımlarında yükleniciler ile sözleşme yapılmadığı görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında bulgu konusu hususa katıldığı ve gerekli çalışmaların başlatılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, sözleşme düzenlenmesi hukuki uyumsuzlukların çözümünde ve tarafların hak ve yükümlülüklerinin belirlenmesinde önem arz ettiğinden, işin tamamlanmasının belli bir süreyi gerektirdiği durumlarda sözleşme yapılması gerekmektedir.

BULGU 8: Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Hizmet Alımının Doğrudan Temin Yöntemi ile Gerçekleştirilmesi

İdarenin mülkiyetindeki araçlar için Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası alımının ihale yapılmaksızın doğrudan temin yöntemi ile gerçekleştirildiği tespit edilmiştir.

4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesine göre "Hizmetler" alanı; bakım ve onarım, taşıma, haberleşme, sigorta, araştırma ve geliştirme, muhasebe, piyasa araştırması ve anket, danışmanlık, tanıtım, basım ve yayım, temizlik, yemek hazırlama ve dağıtım, toplantı, organizasyon, sergileme, koruma ve güvenlik, meslekî eğitim, fotoğraf, film, fikrî ve güzel sanat, bilgisayar sistemlerine yönelik hizmetler ile yazılım hizmetlerini, taşınır ve taşınmaz mal ve hakların kiralanmasını ve benzeri diğer hizmetleri kapsamaktadır. Anılan Kanun'un "Temel ilkeler" başlıklı 5'inci maddesinde, idarelerin bu Kanun'a göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumlu oldukları; aynı maddenin devamında ise bu Kanun'a göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulünün temel usuller olduğu ifade edilmiştir.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin "Zorunlu mali sorumluluk sigortası" başlıklı 68'inci maddesinin 1'inci fıkrasında; sigorta hizmetlerinin, 4734 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesindeki

hizmetler kapsamında yer aldığından anılan Kanuna göre ihale edilmesi gerektiği, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu uyarınca yaptırılması zorunlu olan Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası ihalelerinde, idarelerin araç sayısı ve plaka numaralarını belirtmek zorunda oldukları ve isteklilerin idari şartnamede yer alan araç sayısı, aracın kayıtlı olduğu il ve aracın hasarsızlık oranını dikkate alarak teklif vereceği açık bir şekilde belirtilmiştir.

Anılan mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere sigorta hizmetleri Kanunda sayılan hizmetler kapsamında yer aldığından, 4734 sayılı Kanun hükümlerine göre ihale edilmesi gerekmektedir.

Ancak yapılan incelemede, 2023 yılı içerisinde idarenin mülkiyetindeki tüm araçların Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası alımının ihale yapılmaksızın doğrudan temin yöntemiyle gerçekleştirildiği görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında bulgu konusu hususa katıldığı ve gerekli çalışmaların başlatılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası hizmet alımının ihale yoluyla gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 9: Elektrik Enerjisi Alımlarında İhale Mevzuatına Uyulmaması

Serbest tüketici durumunda olan idarenin elektrik enerjisi ihtiyacını, ihale yapmaksızın elektrik dağıtım şirketinden karşıladığı tespit edilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 2'nci maddesi uyarınca, Kanun'a tabi idarelerin mal veya hizmet alımları ile yapım işleri bu Kanun hükümlerine göre yürütülmektedir. Aynı Kanun'un "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinde malın tanımı; "*satın alınan her türlü ihtiyaç maddeleri ile taşınır ve taşınmaz mal ve haklar*" şeklinde yapılmıştır.

6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'na dayanılarak çıkarılan 30.05.2018 tarihli ve 30436 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Elektrik Piyasası Tüketici Hizmetleri Yönetmeliği'nin "Tanımlar ve kısaltmalar" başlıklı 4'üncü maddesinde serbest tüketici, Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu (EPDK) tarafından belirlenen elektrik enerjisi miktarından daha fazla tüketimde bulunması veya iletim sistemine doğrudan bağlı olması veya organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğini haiz olması nedeniyle tedarikçisini seçme hakkına sahip gerçek veya tüzel kişi şeklinde ifade edilmiştir.

Anılan Yönetmeliğin "Serbest tüketici kapsamı ve elektrik tedariki" başlıklı 6'ncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde; bir önceki takvim yılında serbest tüketici limitini aşan miktarda elektrik tüketilen kullanım yerinin kullanım hakkına sahip ya da kullanım hakkını edinen tüketicilerin serbest tüketici kabul edileceği, "İkili anlaşma kapsamında yer alan tüketicilerin hak ve yükümlülükleri" başlıklı 39'uncu maddesinin birinci fıkrasında da; serbest tüketicilerin, tüketim miktarı serbest tüketici limitini geçen her bir ölçüm noktası için ayrı bir tedarikçi ile ikili anlaşma yapabileceği belirtilmiştir.

4628 sayılı Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un "Enerji piyasası düzenleme kurulu ve kurul başkanlığı" başlıklı 5'inci maddesi altıncı fıkrasının (b) bendinde "*her yılın Ocak ayının sonuna kadar serbest tüketici tanımına ilişkin limitlerdeki indirimleri belirlemek ve yeni limitleri yayımlamak*" EPDK'nın görevleri arasında sayılmıştır. Bu bağlamda, serbest tüketici limiti her yıl EPDK tarafından yeniden değerlendirilmekte ve uygun görüldüğü ölçüde düşürülmektedir. Buna göre EPDK Kararı ile 2023 yılı için serbest tüketici limiti yıllık 1.000 kWh elektrik tüketimi ve üzeri olarak belirlenmiştir.

Diğer yandan, 17.06.2011 tarihli ve 2011/DK.D-105 sayılı Kamu İhale Kurulu Düzenleyici Kararında, serbest tüketici olan idarelerin elektrik ihtiyaçlarını 4734 sayılı Kanun çerçevesinde mal alımı ihalesi olarak temin etmeleri gerektiği; Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü'nün 13.10.2011 tarihli ve 9 No.lu Elektronik Haberleşme Hizmeti, Elektrik ve Doğalgaz Alımı Genelgesi'nde de, 4734 sayılı Kanun kapsamında bulunan idarelerce, serbest tüketici olmaları halinde elektrik ihtiyaçlarının ihale yolu ile temin edilmesinin esas olduğu; ancak, piyasada rekabet koşullarının oluşmaması veya 4734 sayılı Kanun'un 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan limitlerin aşılması halinde söz konusu ihtiyaçların doğrudan temin yoluyla karşılanabileceği ifade edilmiştir.

İlgili mevzuat hükümleri ve düzenlemeler uyarınca, serbest tüketici olmaları halinde Kanun kapsamındaki idarelerin elektrik enerjisi ihtiyaçlarını ihale yoluyla veya piyasa araştırmasına dayalı olarak doğrudan temin yöntemiyle karşılamalarının esas olduğu açıktır.

Ancak yapılan incelemede, EPDK tarafından belirlenen limitin çok üzerinde yıllık tüketime sahip idarenin serbest tüketici niteliğini taşıdığı, dolayısıyla elektrik enerjisi ihtiyacını 4734 sayılı Kanun'da belirtilen usullerden biriyle karşılaması gerekirken tedarikçiden doğrudan satın aldığı görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında bulgu konusu hususa katıldığı ve gerekli çalışmaların başlatılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, idarenin elektrik enerjisi ihtiyacının mevzuat hükümlerine uygun şekilde karşılanması gerekmektedir.

BULGU 10: Yapım İşlerinde İdarenin Onayı Olmadan Alt Yüklenici Çalıştırılması

İdare tarafından yürütülen yapım işlerinde alt yüklenicilerin çalıştırıldığı, ancak çalıştırılan bu alt yükleniciler için idarece herhangi bir onay verilmediği tespit edilmiştir.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinde alt yüklenici; sözleşme konusu işin nev'i itibariyle bir kısmını yüklenici ile yaptığı sözleşmeye dayalı olarak gerçekleştiren gerçek veya tüzel kişi şeklinde tanımlanmıştır. Aynı Şartnamenin "Alt yüklenicilerin çalıştırılması ve sorumlulukları" başlıklı 20'nci maddesinde ise;

"(...)

(3) *(Değişik fıkra: 08.08.2019-30856 R.G./26. md., yürürlük: 18.08.2019) İşin tamamı alt yüklenicilere yaptırılmayacağı gibi işin niteliğinden kaynaklanan sebeplerle veya teknik zorunluluklar nedeniyle ihale dokümanında farklı oranlar belirlenmesi durumu hariç, tek bir alt yükleniciye yaptırılacak iş bölümlerinin toplam bedeli sözleşme bedelinin %30'unu; alt yüklenicilere yaptırılacak işlerin toplam bedeli ise sözleşme bedelinin %50'sini geçemez. İhale dokümanında düzenlenmesi kaydıyla doğrudan alt yüklenicilere ödeme yapılabilir.*

(4) *İhale dokümanında, sözleşme imzalanmadan önce alt yüklenicilerin listesinin idarenin onayına sunulmasının istendiği hallerde; İdare, onaya sunulan listede yer alan alt yüklenicileri onaylayıp onaylamadığını, on beş gün içinde yükleniciye bildirir.*

(5) *Yüklenicinin, idare tarafından onaylanan alt yükleniciler ile bunlar işe başlamadan önce sözleşme yapması ve bir örneğini idareye vermesi gerekir.*

(6) *(Değişik: RG-16/7/2011-27996) İdarece onaylanmayan alt yükleniciler hiçbir suretle iş yerinde çalışamaz. Ancak; ihale dokümanında alt yüklenicilere yaptırılması düşünülen işlerin belirtilmesi istenmekle birlikte yüklenici teklifi kapsamında liste vermese dahi işin yürütülmesi sırasında yüklenici tarafından ihtiyaç duyulması halinde idarenin onayı ile alt yüklenici çalıştırılabilir.*

(7) İdarece onaylanmış alt yüklenicilerin ve/veya bunlara ait iş kısımlarının işin devamı sırasında değiştirilerek, işin başka alt yüklenicilere yaptırılması da idarenin iznine ve yukarıdaki şartlara tabidir.

(...)” denilmektedir.

Yukarıda yer verilen hükümlere göre; ihale dokümanında, sözleşme imzalanmadan önce alt yüklenicilerin listesinin idarenin onayına sunulmasının istendiği hallerde yüklenicinin alt yüklenici listesini idareye sunarak onay almak zorunda olduğu, idare tarafından onay verilmeyen alt yüklenicilerin ise çalıştırılmayacağı, yapım işlerinde işin tamamının alt yüklenicilere yaptırılmayacağı gibi işin niteliğinden kaynaklanan sebeplerle veya teknik zorunluluklar nedeniyle ihale dokümanında farklı oranlar belirlenmesi durumu hariç olmak üzere tek bir alt yükleniciye yaptırılacak iş bölümlerinin toplamının sözleşme bedelinin %30’unu, alt yüklenicilere yaptırılacak işlerin toplamının ise sözleşme bedelinin %50’sini geçemeyeceği anlaşılmaktadır.

Ancak yapılan incelemede, idare tarafından yapılan ve aşağıdaki tabloda yer alan yapım işi ihalelerinde alt yüklenici çalıştırılmasına rağmen idareden bir onay alınmadığı, işin ne kadarının alt yükleniciler eliyle yapıldığının belirlenemediği, idare tarafından ise söz konusu hususun takibinin yapılmadığı görülmüştür.

Tablo 11: İdarenin Onayı Alınmadan Alt Yüklenici Çalıştırılan İşler

İhale Kayıt No	İhale Adı
2023/499345	Kongre Meydanında Hizmet Ofisi ile Şantiye Binası Tadilatı Yapım İşİ
2022/447376	Açık Yüzme Havuzu Yapım İşİ ile Süs Havuzu Bakım Onarımı İşİ
2022/743950	Solar Çamur Kurutma Tesisi Tamamlama Yapım İşİ

Kamu idaresi cevabında bulgu konusu hususa katıldığını ve gerekli çalışmaların başlatılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, yapım işlerinde alt yüklenici çalıştırılması halinde idarenin onayının alınması ve onay verilen durumlarda alt yükleniciler tarafından yapılacak iş miktarının mevzuatta belirlenen oranları geçmeyecek şekilde belirlenmesi gerekmektedir.

BULGU 11: Yapım İşlerinde Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu Hükümleri Gözetilmeden İdare Bütçesinden Bina Bakım Onarımı Yapılması

İdarenin mülkiyetindeki kamu binalarının kesin kabulünden sonraki 15 yıllık süre dikkate alınmadan ve ortaya çıkan bakım onarım giderlerine ait herhangi bir ‘teknik heyet tespiti’ yapılmadan söz konusu giderlerin bütçeden karşılandığı tespit edilmiştir.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu’nun 30’uncu maddesi ile Yapım İşleri Genel Şartnamesi’nin 20 ve 25’inci maddelerinin son fıkraları gereğince, yapım işlerinde yüklenici ve alt yükleniciler, yapının fen ve sanat kurallarına uygun olarak yapılmaması, hileli malzeme kullanılması ve benzeri nedenlerle ortaya çıkan zarar ve ziyandan, yapının tamamı için işe başlama tarihinden itibaren kesin kabul tarihine kadar sorumlu olacağı gibi kesin kabul onay tarihinden itibaren de 15 yıl süreyle müteselsilen sorumlu olup bu zarar ve ziyanın idare tarafından genel hükümlere göre (gönüllü tahsilat veya alacak davası yoluyla) yüklenici ve alt yüklenicilere ikmal ve tazmin ettirilmesi gerekmektedir.

Anılan Kanun kapsamında sözleşmeye bağlanan ve kesin kabul tarihinden itibaren 15 yıllık sürenin dolmadığı kamu binalarında, bakım onarım gideri yapılabilmesi için öncelikle bir teknik heyet oluşturulması, söz konusu bakım onarımın kullanım hatasından mı yoksa imalat hatasından mı kaynaklandığının tespit ettirilmesi, kullanım hatasından kaynaklı bakım onarım giderlerinin bütçeden karşılanması; buna karşın yüklenici veya alt yüklenici kusurundan kaynaklanan bakım veya onarım işinin yüklenici marifetiyle yaptırılması, bunun gerçekleşmemesi durumunda bakım veya onarım işinin kamu kaynakları ile yüklenici nam ve hesabına yaptırılarak bedelinin yükleniciden sulhen veya alacak davası yoluyla tahsil edilmesi, ayrıca bu kapsamda 30’uncu madde hükmü gereğince ilgisine göre aynı Kanun’un 27’nci maddesinde yer verilen yaptırımların uygulanması gerekmektedir.

Ancak yapılan incelemelerde, seneler içerisinde birçok kez idarenin mülkiyetinde bulunan binalar için bakım ve onarım faaliyetlerinin gerçekleştirildiği, ancak yukarıda belirtilen mevzuat düzenlemelerinin dikkate alınmadığı; bu kapsamda bakım ve onarımı yapılan hizmet binası, akademi binaları gibi kesin kabul tarihi 15 yılı geçmeyen taşınmazlar için ortaya çıkan kusur, eksiklik veya arızalardan yüklenicinin sorumluluğunun bulunup bulunmadığı konusunda bir teknik heyet raporunun düzenlenmediği, dolayısıyla söz konusu bakım ve onarım harcama bedellerinin tamamının idare bütçesinden karşılandığı görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında bulgu konusu hususa katıldığı ve gerekli çalışmaların başlatılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, idarenin mülkiyetindeki binaların kesin kabulünden sonraki 15 yıllık süre içinde ortaya çıkan bakım onarım giderleri için ‘teknik heyet tespiti’ yapılması ve bütün bu süreçlerin idari bir usule bağlanması gerekmektedir.

BULGU 12: Yapım İşlerinde Uygulama Projelerinin Eksik ve Hatalı Hazırlanması

İdareye ait bazı yapım işlerinde, teklife ve işe esas uygulama projelerinin eksik ve hatalı şekilde hazırlandığı tespit edilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’na göre uygulama projesi bulunan yapım işlerinde anahtar teslim götürü bedel teklif alınmak suretiyle ihale yapılması zorunludur. Anahtar teslim götürü bedel sözleşme 4734 sayılı Kanun’da, yapım işlerinde; uygulama projeleri ve bunlara ilişkin mahal listelerine dayalı olarak, işin tamamı için isteklinin teklif ettiği toplam bedel üzerinden imzalanan sözleşme olarak tanımlanmıştır. Bu sözleşme türü ile ihalesi yapılan yapım işinde istekli tarafından ihale konusu yapım işinin uygulama projesine, mahal listelerine ve teknik şartnameye uygun olarak yapılması taahhüt edilmekte ve bu taahhüt için tek bir fiyat verilmektedir.

Anılan Kanun’un 4’üncü maddesine göre uygulama projesi, belirli bir yapının onaylanmış kesin projesine göre yapının her türlü ayrıntısının belirtildiği projeyi ifade etmektedir. Buna göre, uygulama projesinde yaptırılacak işin bütün ayrıntılarının belirlenmiş olması, farklı anlamlara gelebilecek nitelikte olmadan kesin bir biçimde tanımlanması gerekmektedir. Zira idareler tarafından uygulama projesiyle, yaptırılması düşünülen işin niteliği ve miktarı ihaleye teklif verecek isteklilerin bilgisine sunulmakta ve istekliler tarafından da bu bilgiler esas alınarak teklifler hazırlanmaktadır.

Bu nedenle uygulama projesinin, yaptırılması düşünülen işin her türlü ayrıntısını eksiksiz bir biçimde bünyesinde barındırması, ihaleye teklif vermeyi düşünen kişileri tereddütte bırakmayacak kesinlikte hazırlanması ve ihalenin diğer dokümanları ile çelişki içinde olmaması önem arz etmektedir.

Sayılan nitelikleri taşımayan bir uygulama projesi ile ihaleye çıkılması durumu ise, istekli olabileceklerin sağlıklı bir teklif hazırlama imkânını ortadan kaldıracak gibi ihale konusu işe ait sözleşmenin uygulanması sırasında da idare ile yüklenici arasında

anlaşmazlıklara neden olabilecektir. İktisadi ve ticari hayatın prensipleri göz önüne alındığında böyle bir durumun, ihale aşamasında isteklilerin tekliflerini verirken tereddüt içinde kalmasına ve projede yer alan belirsizliklerin meydana getirdiği riskleri gidermek için ihaleye yüksek teklif vermelerine neden olabileceği ihtimalini güçlendireceği sonucuna ulaşılmaktadır. Bu sonucun ise 4734 sayılı Kanun'da hüküm altına alınan ihale ilkeleri ile 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda belirlenen kamu kaynağının kullanım esasları ile örtüşmeyeceği açıktır.

Ayrıca projenin yetersiz hazırlanmasından kaynaklanan sözleşme aşamasında ortaya çıkabilecek uyuşmazlıkların, idarenin yapım işi ile ulaşmaya çalıştığı kamu yararına daha geç ulaşmasına ve uyuşmazlıkları gidermek için çalışmalar yaparak zaman ve emek harcamasına neden olabileceği değerlendirilmektedir.

Ancak Lüleburgaz Belediyesi tarafından ihale edilen çeşitli yapım işlerine ait uygulama projelerinin incelenmesi neticesinde, anılan projelerin yapım işinin her türlü ayrıntısını göstermekten uzak olduğu; bazı iş kalemlerinde detay bilgilerine yer verilmeden sadece imalatın adının projede yer aldığı, bazı iş mahallerinde uygulama projesi ile mahal listeleri arasında farklılık bulunduğu görülmüştür. Bu eksiklikler ve yetersizlikler sonucunda yüklenilen işlere ait sözleşmelerin uygulanması sırasında birçok imalatın yapımından vazgeçilerek yerlerine yeni imalatların yapılmasına karar verildiği, projede öngörülme-yen imalat kalemlerinin işin yapımı sırasında sonradan eklendiği, bunun ise rekabet şartları altında belirlenmesi gereken fiyatların idare ile yüklenici arasında rekabete açık olmayan bir ortamda belirlenmesine yol açtığı görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında bulgu konusu hususa katıldığı ve gerekli çalışmaların başlatılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, yapım işleri ihalelerine ilişkin uygulama projelerinin yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ve açıklamalar doğrultusunda, yapının her türlü ayrıntısını eksiksiz biçimde gösterecek şekilde ihale sürecinde isteklileri, uygulama aşamasında ise tarafları tereddüt altında bırakmayacak kesinlikte hazırlanması gerekmektedir.

BULGU 13: Sayıştay İlamlarının Yerine Getirilmemesi

Sayıştay İlamları Cetvelinde yer alan ve 2017, 2018 ve 2019 yıllarında kesinleşerek tazminine hükmolunan toplam 55.878,50 TL'nin tahsil edilmediği tespit edilmiştir.

6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun "İlamların infazı" başlıklı 53'üncü maddesinde, Sayıştay ilamlarının kesinleştikten sonra doksan gün içerisinde yerine getirileceği ve ilam hükümlerinin yerine getirilmesinden, ilamların gönderildiği kamu idarelerinin üst yöneticilerinin sorumlu olduğu hüküm altına alınmıştır.

Anılan Kanun'un "Kamu idareleri ve görevlilerinin sorumluluğu" başlıklı 9'uncu maddesinin üçüncü fıkrasında; hesabı bu Kanun hükümlerine göre zamanında ve tam olarak vermeyen sorumlular veya diğer ilgililer ile Sayıştay denetimine giren kamu idareleri görevlilerinden, denetim ve inceleme sırasında istenilen her çeşit bilgi, belge ve defterleri vermeyen, denetim ve incelemeyi güçleştirenlerin aylıkları, Sayıştayın istemi üzerine ilgili kamu idarelerince, hesabın veya istenen bilgi, belge ve defterlerin eksiksiz verilinceye kadar yarım olarak ödeneceği ve yarım aylık kesilmeye başlandığı tarihten itibaren muhasebe yetkilileri en çok üç ay, diğer görevliler ise Sayıştay tarafından belirlenen süre içinde yine hesabı veya istenilen bilgi, belge ve defterleri vermez veya teftiş ve incelemeyi güçleştiren sebepleri ortadan kaldırmazlar ise bu defa ilgili kamu idarelerince mevzuatındaki usule göre görevden uzaklaştırılarak haklarında gerekli soruşturma veya kovuşturmanın yapılacağı belirtilmiş ve aynı maddenin dördüncü fıkrasında da Sayıştay ilamlarının infazını izlemeyen ve gereğini yerine getirmeyenler hakkında üçüncü fıkradaki hükümlerin uygulanacağı ifade edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği kapsamında 140-Kişilerden Alacaklar hesabı ile ilgili olarak yapılan düzenlemeler kapsamında, Yönetmeliğin "Hesaba ilişkin işlemler" başlıklı 111'inci maddesinde, 140-Kişilerden Alacaklar hesabı ile ilgili olarak; mahkemeler ve Sayıştay ilamları ile hüküm altına alındığı halde borçlu tarafından rızaen ödenmeyenlerin icra yolu ile tahsil edileceği, Sayıştay ve mahkeme ilamları ile tazmin hükümlen alacakların, ilamda faizin başlangıcı hakkında hüküm varsa belirtilen tarihten, aksi takdirde karar tarihinden itibaren faize tabi olacağı, Sayıştay tarafından tazminine hükmedilen tutarlara ait ilamlar kuruma gönderildiğinde, ilamda yazılı miktarlardan kısmen veya tamamen daha önceden kişilerden alacaklar hesabına kaydedilmiş miktarların ilam tutarından düşüldükten sonra arta kalan miktarların yevmiye ve yardımcı defterlere kaydedileceği, ilamın kesinleştiği bildirilinceye kadar sorumlularından icraya müracaat edilmeksizin tahsilinin izleneceği, ilamın kesinleştiği bildirilince icra takibine başlanacağı, aynı Yönetmelik'in "Hesabın işleyişi" başlıklı 112'nci maddesinde ise; bu hesapta kayıtlı alacaklar için tahakkuk ettirilen faiz tutarlarının bu hesaba borç, 600-Gelirler hesabına alacak kaydedileceği belirtilmiştir.

Ancak yapılan incelemede; 2014 yılında düzenlenen 114 ve 313 numaralı ilamlara dayanarak 2017, 2018 ve 2019 yıllarında kesin tazminine hükmolunan 55.878,50 TL'nin 140-Kişilerden Alacaklar hesabında takip edilmesine rağmen bahse konu tutarlarla ilgili tahsilat talebinde bulunulmadığı ve icra takibine de başlanılmadığı görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında bulgu konusu hususa katıldığı ve gerekli çalışmaların başlatılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, Sayıştay ilamlarının takip ve tahsilatının mevzuatta belirtilen şekilde ve sürede yapılması gerekmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK-1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Sayıştay İlamlarının Yerine Getirilmemesi	2022	Yerine Getirilmedi	2023 yılı Denetim Raporunda "Diğer Bulgular" başlığı altında "Sayıştay İlamlarının Yerine Getirilmemesi" başlıkla bulgu yazılmıştır.
Muhtelif Maddi Duran Varlıklar İçin Amortisman Ayrılmaması	2022	Yerine Getirilmedi	2023 yılı Denetim Raporunda "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" başlığı altında "Amortisman Defterinin Tutulmaması ve Amortisman Ayırma İşlemlerinin Hatalı Yapılması" başlıkla bulgu yazılmıştır.